

ACTIVITY REPORT ON IMPROVING KNOWLEDGE AND AWARENESS ON PROPER SALT INTAKE OF POPULATION IN THE WESTERN REGION

National Center for Public Health (NCPH), Ministry of Food, Agriculture and Light Industry (MOFALI), Governor's Office (GO) of Khovd province, Health Department (HD), Food and Agriculture Department (FAD) jointly organized "Improving knowledge and awareness on the salt intake of citizens in the Western Region" in October-November 2019.

In framework of the agreement with Food and Agriculture Organization (FAO), "Improving knowledge and awareness on the salt intake of citizens in the Western Region" activity was organized through guideline that approved by the Director-General of the National Center for Public Health (*Annex 1*). The activity was covered Bayan-Ulgii, Gobi-Altai, Zavkhan, Khovd and Uvs provinces.

IMPLEMENTED ACTIVITIES

I. Salt awareness advocacy materials development and distribution

Printed 5 different posters out, those were developed by Department for Nutrition Research, in printing section of the National Center for Public Health. Here are:

- “What can be replacements of a salt?” (750 copies)
- “5 ways to lower salt intake to 5 grams” (750 copies)
- “Let’s refuse higher salted food” (750 copies)
- “How to choose lower salted foods” (750 copies)
- “National strategies to reduce salt intake” (750 copies)

Enkhtungalag B, Tuvshinbayar B, and Davaasuren M have developed content for “food recipes with lower salt” handout and Baatarzolboo D and Gankhuyag G have done preprinted the handout. The printing section of the NCPH is started to print out the handout.

During the “World Food Day 2019” event that was organized in framework of “world food day” in 16th October, Sukhbaatar square, scientist Davaasuren M and Ganbolor D of Department for Nutrition Research introduced visitors about proper salt intake and distributed posters of 5 types of posters.

A head of Department for Trade and Mass Catering Food of MOFALI, Tungalag D and a scientist of Department for Nutrition Research of NCPH, Enkhtungalag B have worked between 18th and 21st October, 2019 in Khovd province. They conducted information and awareness workshops and training for locals and distributed totally 3770 copies of information and awareness materials including 3500 copies of 5 types of posters (FAO funded the publication expenses of those posters)

and 250 copies of “Salt intake and health of your child” brochure (50 copies for each provinces) and 20 copies of “Ger” guideline for Mongolians’ healthy diet (The NCPH funded the printing expenses of the recommendation and the brochure) in Bayan-Ulgii, Gobi-Altai, Zavkhan, Khovd, and Uvs provinces. (Picture 1-3, Annex 2)

Picture 1

Picture 2

Picture 3

II. Acquainting and consulting for implementations of local government organizations in framework of reducing salt intake of populations

The NCPH have forwarded an official letter with number 628 to the governor of Khovd province, an official letter with number 629 to the governor of Gobi-Altai province, number 630 to the governor of Zavkhan province, number 631 to the governor of Uvs province, and number 632 to the governor of Bayan-Ulgii province in 11th October, 2019. (Annex 3-7).

“The government and private sector’s cooperation and participation in the reduction of people’s salt intake in Western region” meeting – seminar and “Ways to cook no-salt meals” training for cooks were successfully organized with funding of World Health Organization (WHO) between 19 and 20th October, 2019 in Khovd province (Annex 8, 9).

Totally 35 representatives of Government offices, health departments, Agriculture departments, Education, culture, and science departments, specialized inspection departments of the western five provinces and local secondary schools, kindergardens, and local

entrepreneurs in food production and trading sectors were participated in the decision makers' meeting- seminar.

Head of Social policy department, government office of Khovd province, Davaadorj B leded the meeting and the head of trade and public food department, MOAFLI, Tungalag D introduced "Healthy food-Healthy Mongolian" national program. A secretary of "Promote production of low salted products" campaign and a scientist of Department for nutrition research of the NCPH, Enkhtungalag B presented information about "Proper salt intake", second phase of "Promote production of low salted foods" campaign and "Indicators to select a producer of low salted products" and provided with related detailed information and consultation (*Picture 4-6*).

Picture 4. B.Davaadorj
Head of Social policy
department, Governor's Office
Khovd aimag

Picture 5. D.Tungalag
Head of Division, MOFALI

Picture 6. B.Enkhtungalag
Scientist of NCPH, Secretary of
"Promote production of low
salted products" campaign

All provinces have presented 10-15 minutes' presentation about reduction of salt consumption of population, the local implementation of activity for cooperation of state and private sector, citizen participation support. Necessary information is informed to local by NCPH and Ministry of Food Agriculture and light Industry. (*Picture 7-11*).

Picture 7. S.Dorj
Health officer of Governor's Office,
Khovd aimag

Picture 8. E.Saule
Head of Public Health Center,
Health Department, Bayan-Ulgii
aimag

Picture 9. Ts.Otgonbayar
Director of Health Department,
Uvs aimag

Picture 10. Ts Soninkhishig
Officer of Governor's Office,
Govi-Altai aimag

Picture 11. B.Bolorchimeg
Agriculture officer of Governor's
Office, Zavkhan aimag

The participants of the meeting-seminar divided into 4 working groups and developed an activity plan for 2020-2025 to reduce salt intake of population in the Western region (11-18).

- *Group No 1. School and kindergartens based approach*
- *Group No 2. Work place based approach*
- *Group No 3. Product based approach /food reformulation/*
- *Group No 4. Community based approach*

Picture 11

Picture 12

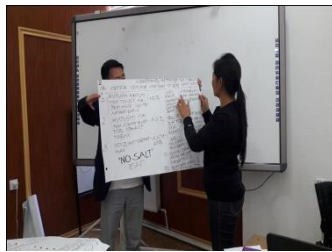
Picture 13

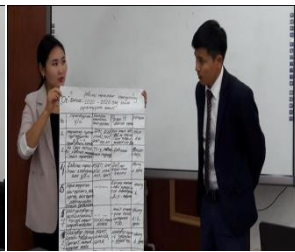
Picture 14

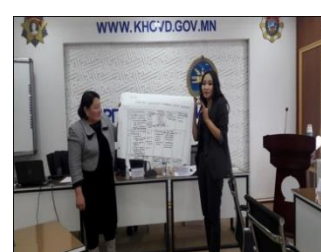
Picture 15

Picture 16

Picture 17

Picture 18

III. Information and awareness via media

1. Khovd television HD channel broadcasted a news at 2 pm in 19th October, 2019 about “The government and private sector’s cooperation and participation in the reduction of people’s salt intake in western region” decision makers’ meeting – seminar. The news was watched by 390 and shared 7 times.

www.khovd.gov.mn/?p=2964

2. The head of department, MOFALI, Tungalag D (picture 19), a head of health department (Uvs province) Otgonbayar Ts (picture 20), and head of chiefs’ association (Zavkhan province) Odgerel G gave interviews to Khovd television HD channel. (Picture 21)

[www.facebook.com/574334369726487/videos/..](http://www.facebook.com/574334369726487/videos/)

www.montsame.mn/mn/read/204396

Picture 19. Tungalag D. MOFALI

Picture 20. Otgonbayar Ts, Uvs province

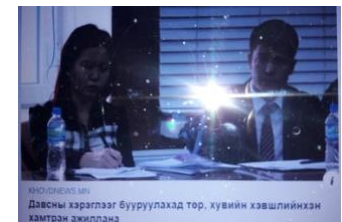
Picture 21. Odgerel G, Zavkhan province

3. www.khovdnews.mn news site published an article with title of “the government and private sector will collaborate on the reduction of salt intake” and the news was viewed by 592 people and 72 people clicked “Like”. (Picture 22)

www.khovdnews.mn

[www.facebook.com/574334369726487/videos/..](http://www.facebook.com/574334369726487/videos/)

www.montsame.mn/mn/read/204396

Picture 22

4. News with title of “organizers of cooks’ training for western region have been reminding to adjust salt intake for your diet” was broadcasted at 3 pm in 21st October, 2019 in Khovd television HD channel. (Picture 23)

Picture 23

5. The scientist of Department for nutrition research, the NCPH gave an interview to Khovd television HD channel about how to reduce salt intake. (Picture 24)

www.khovdnews.mn/?id=1296

Picture 24

IV. Outcomes:

1. A 3770 copies of five types of posters about proper salt intake, 300 copies of “food recipes of low salt” handout, and 250 copies of “Salt and health of your child” brochure were newly published. Type and number, and access of information and promotion materials for 5 provinces in the western region were increased.
2. In the second phase of “Promote a production of low salted foods” campaign, totally 29 entities from 5 provinces in the western region were participated. Forth kindergarden of Ulaangom city (Uvs province) was selected for “Producer of low salted foods” nomination and awarded by 1 million tugrugs and acknowledgement.
3. Production and consumption of low salted products are creating.
4. Knowledge of cooks from the western provinces about the proper salt intake was enlarged and the cooks learned to cook 7 types of meals without a salt.

Report developed by:

B.Enkhtungalag, Scientist, Department of Nutrition Research, NCPH

Edited by:

J.Batjargal, Head, Department for Nutrition Research, NCPH, PhD

БАТЛАВ
НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮНДЭСНИЙ
ТӨВИЙН ЕРӨНХИЙ ЗАХИРАЛ

 Д.НАРАНТУЯА

**Баруун бүсийн хүн амын давсны зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг,
хандлагыг дээшлүүлэх мэдээлэл сурталчилгааны ажлын удирдамж**

Үндэслэл:

Давсны илүүдэл хэрэглээ нь зүрх судасны өвчин, цусны даралт ихсэлт, тархины харвалт, чихрийн шижин, ходоодны хавдар зэрэг халдварт бус өвчин үүсэх нэг шалтгаан болдог.

Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын 2030 он хүртэлх “Тогтвортой хөгжлийн зорилгод 2025 он гэхэд дэлхийн хүн амын давсны хэрэглээг 30% бууруулах; Монгол Улсын Засгийн Газрын 2015 оны 353 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Давсны хэрэглээг бууруулах” үндэсний стратегид хүн амын давсны хэрэглээг 2025 он гэхэд 30%-иар бууруулах зорилго дэвшүүлсэн билээ.

Баруун бүсийн хүн ам хоногт 15.4 грамм давс хэрэглэж байгаа нь улсын дундаж (11.1г)-аас 4.3г; ДЭМБ-ын зөвлөмж (**5г ба түүнээс бага**)-өөс 3 дахин их; түүнчлэн эрэгтэйчүүдийн 28.7%, эмэгтэйчүүдийн 16.3% нь давс ихтэй хоол, хүнсний талаар ойлголт мэдлэггүй байгаа нь судалгаагаар нотлогдсон билээ (ЭМЯ, НЭМҮТ, ДЭМБ. “Хүн амын давсны хэрэглээ” судалгааны тайлан. УБ;2013:37, 40, 57).

2018 онд ходоодны хорт хавдарын тохиолдол 100 000 хүн амд Говь-Алтай аймагт 48.4, Увс аймагт 46.9, Завхан аймагт 42.7, Ховд аймагт 33.0 тус тус бүртгэгдсэн нь улсын дундаж /28.5/-аас өндөр; улаан хоолойн хорт хавдрын шинэ тохиолдол 100 000 хүн амд Баян-Өлгий аймагт 36.0, Увс аймагт 33.7, Ховд аймагт 17.1, Завхан аймагт 15.2, ГовьАлтай аймагт 13.8 тус тус бүртгэгдэж, улсын дундаж /12.3/-аас тус тус өндөр байна (Эрүүл мэндийн үзүүлэлтүүд-2018. ЭМЯ, ЭМХТ, УБ;2019:85, 86).

Баруун бүсийн аймгуудад давсны зохистой хэрэглээний талаарх мэдээлэл сурталчилгааны материалын хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, хүн амын мэдлэг, хандлагыг дээшлүүлэх нэн шаардлагатай байна.

Зорилго:

Баруун бүсийн аймгуудын хүн амын давсны зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, хандлагыг дээшлүүлэх замаар давсны хэрэглээг басасгах.

Хугацаа: 2019 оны 9 сарын 17–ноос 10 сарын 17

Шаардагдах зардал: 6,251,200 төгрөг

Санхүүжүүлэгч байгууллага: НҮБ-ын Хүнс, Хөдөө, Аж Ахуйн Байгууллага

Хэрэгжүүлэгч байгууллага: Нийгмийн Эрүүл Мэндийн Үндэсний Төв

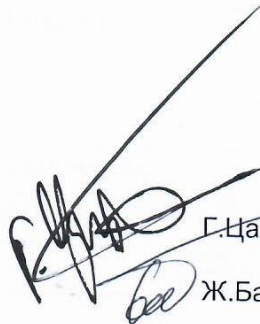
Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ:

1. Давсны зохистой хэрэглээний тухай мэдээлэл сурталчилгааны материал боловсруулах, хэвлүүлэх, түгээх,
2. Хүн амын давсны хэрэглээг бууруулах асуудлаар орон нутгийн төр захиргааны байгууллагын авч хэрэгжүүлж буй ажилтай танилцаж, зөвлөгөө өгөх,
3. Хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэлээр мэдээлэл сурталчилгаа хийх.

Хүлээгдэж буй үр дүн:

1. “Давс багатай хоолны жор” гарын авлага 300 ширхэг, давсны зохистой хэрэглээний талаарх 5 төрлийн зурагт хуудас 750 ширхэг тус тус хэвлэгдэж, түгээгдсэн байна.
2. “Давс багатай бүтээгдэхүүнийг дэмжье” 2-р шатны арга хэмжээнд Баруун бүсээс оролцох аж ахуйн нэгж, байгууллагуудын тоо нэмэгдэж, давс багатай бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл, хэрэглээ бий болно.
3. Баруун бүсийн аймгуудын хүн амын давсны зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, хандлага дээшилнэ.

Хянасан:

Г.Цагаанхүү, Дэд захирал

Ж.Батжаргал, ХСА-ны дарга

Боловсруулсан:

Б.Энхтунгалаг, ХСА-ны ЭША

Guidance for information and communication campaign for healthier salt intake among the population in the western region of Mongolia

Background: High salt intake progressively elevates blood pressure levels, which increases the risks of heart disease, diabetes, stroke and some cancers.

In the frame of the 2030 Sustainable Development Goals, the global community has agreed to a target of a 30% reduction in salt intake by 2025. The Mongolian National Salt Reduction Strategy, adopted by the Government order 353 in 2015, is also aimed to reach the same target by 2025.

Evidence indicated that the people in the Western region of Mongolia consumed, on average 15.4 grams of salt per day, or three times the WHO recommended maximum level; or much higher than the national average (11.1grams). Furthermore, 28.7% of Mongolian men and

16.3% of women were not aware of food items with high salt content (MOH, NCPH, WHO. Population Salt intake, Survey report. 2013).

According to the Mongolian Health Statistics 2018, the number of registered cases of stomach cancer were 48.4, 46.9 and 42.7 per 100 000 in Gobi-Altai, Uvs and Zavkhan aimags respectively, which is much higher than the national average /28.5 per 100 000/. Similarly, the new cases of esophagus cancer were 36 and 33.7 per 100 000 in Bayan-Ulgii and Uvs aimags, three times higher rates than the national average /12.3/ (Health Indicators-2018. MOH, Center for Health Development).

Above evidence points to the need for improved access to information and communication materials that could help the western population improve their knowledge and attitude towards the appropriate use of salt.

Aim: To reduce salt intake among the population in western aimags by improving their knowledge and attitude towards healthier salt intake.

Duration: From September to October, 2019

Funding: FAO (Food Agriculture Organization)

Expenses required: 6,251,200 tugrik

Implementing organizations: National Center for Public Health, Governor's office, Health department of the Western region aimags.

Implementation activities:

1. To develop, publish and distribute information and communication materials that could help the people in western aimags adopt healthier salt intake
2. To get acquainted with and advise on the measures taken by the local government offices on reducing population salt intake
3. To disseminate information about the campaign activities through local social networks, and television.

Expected results:

1. 300 pieces of booklets on "Low-sodium menu recipes" and a total of 750 pieces of 5 types of poster on the healthier salt intake will have been published and distributed.
2. In the frame of the second stage of movement on "Let's promote the production of low salt products", the number of enterprises involved from the Western region will rise and thereby the production and consumption of low-salt products will be increased.
3. The knowledge and attitudes of the population in the western region towards the healthier salt intake and appropriate use of salt will be improved.

Budget for the information and communication campaign for healthier salt intake among the population in the western region of Mongolia

No	Activities	Budget breakdown	Budgeted /tug/
1.	Transportation cost for facilitators (Hunnu Air) UB – Khovd - UB	Airticket 500,600 tug * 2person	1,001,200
2.	Perideim	90,000tug * 3 days * 2 person	540,000
3.	To develop, and print out "low-salt meal recipes, and technology" handbook	Layout design cost for handbook 6,000 tug * 60 pages	360,000
		Editing cost for handbook 5,000 tug * 60 pages	300,000
		Printing of handbook 6,000 tug * 300 piece	1,800,000
4.	Printing of 5 types of posters	Printing cost 600 tug * 5 types * 750 piece	2,250,000
GRAND TOTAL			6,251,200

Revised by:

G.Tsagaankhuu, Deputy director of NCPH

A.Bolor-Erdene, Senior account

J.Batjargal, Head of Nutrition Department

Developed by:

B.Enkhtungalag, Researcher of ND

Баруун бүсийн аймгуудад олгосон давсны зохистой хэрэглээний мэдээлэл,
сурталчилгааны материал

2019.10 сар

№	Аймгийн нэр	Мэдээлэл сурталчилгааны материалын нэр, төрөл, тоо ширхэг										Нийт
		Давсны хэрэглээг бууруулах үндэсний стратегийн зорилго зорилт /постер/	Давс багатай хүнсний бүтээгдэхүүнийг хэрхэн сонгох вэ /постер/	Давс ихтэй хоол, хүнснээс татгалзъя /постер/	Давс хэрэглээг 5 г хүртэл багасгах арга /постер/	Хоолны давсыг юугаар ордуулж болох вэ /постер/	Давсны хэрэглээ ба таны хүүхдийн эрүүл мэнд /брюшур/	Давс багатай хоолны жор /гарын авлага/				
1	Баян-Өлгий	130	130	130	130	130	130	30	50	730		
2	Говь-Алтай	130	130	130	130	130	130	30	50	730		
3	Завхан	130	130	130	130	130	130	30	50	730		
4	Ховд	130	130	130	130	130	130	30	50	730		
5	Увс	130	130	130	130	130	130	30	50	730		
Нийт		650	650	650	650	650	650	150	250	3650		

Олгосон:

М.Даваасүрэн, ХСА-ны ЭША

**ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯАМ
НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН
ҮНДЭСНИЙ ТӨВ**

13381 Улаанбаатар хот, Баянзүрх дүүрэг,
Энхтайваны гудамж 17,
Утас/Факс: (976-11) 45-86-45
И-мэйл: info@ncph.gov.mn, http://www.ncph.gov.mn

2019.10.11 № 628
танай _____ -ны № _____ -г

Сургалт, семинарт оролцуулах
тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын “Давсны хэрэглээг бууруулах” үндэсний стратеги, “Хүн амын хоол тэжээл” үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд “Дэлхийн хүнсний өдөр”-ийг тохиолдуулан НӨМҮТ, НҮБ-ын ДХХААБ, ДЭМБ хамтран “Баруун бүсийн хүн амын давсны хэрэглээг бууруулахад төр, хувийн хэвшлийн байгууллагын оролцоо, дэмжлэг, хамтын ажиллагаа” сэдэвт шийдвэр гаргагчдын уулзалт-семинарыг 2019 оны 10 сарын 18; “Хоолны давсыг багасгах арга” сэдэвт тогооч нарын сургалтыг 2019 оны 10 сарын 19-ны өдөр Ховд аймагт тус тус зохион байгуулахаар бэлтгэж байна.

Оролцогсодын цай, хоол, бичиг хэргийн зардлыг ДЭМБ, сурталчилгааны материал хэвлэх зардлыг НҮБ-ын ХХААБ; хурлын байр, техник хэрэгсэлийг Монгол улсын Засгийн газар тус тус хариуцаж байгаа болно. Иймд бидний ажилд дэмжлэг үзүүлж шийдвэр гаргагчдын уулзалт-семинар (30 хүн, 1 өдөр), тогооч нарын сургалт (30 хүн, 1 өдөр)-ын байр, техник хэрэгслэлээр хангаж, хамтран зохион байгуулахыг урьж байна.

Мөн шийдвэр гаргагчдын уулзалтад хүн амын давсны хэрэглээг бууруулж буй Ховд аймгийн туршлага, цаашид авах арга хэмжээний талаар мэдээлэл хийнэ /6-8 слайд/.

Уулзалт-семинар, сургалтад танай аймгаас оролцох хүний нэр, албан тушаал, утас, цахим хаягыг 2019 оны 10 дугаар сарын 14-ны дотор дараах хаягаар ирүүлнэ үү. Хоол судлалын албаны ЭША Б.Энхтунгалаг, Утас: 9925-6225, 9606-6225, и-мэйл: dulaanuul@hotmail.com

Жич: Уулзалт-семинар болон сургалтын хөтөлбөр хавсаргав.
Хувийг Аймгийн Засаг даргын тамгийн газрын дарга Д.Энхболд танаа

Хамтын ажиллагаа, дэмжлэгт талархал илэрхийлье!

ДЭД ЗАХИРАЛ

Г.ЦАГААНХҮҮ

**ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯАМ
НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН
ҮНДЭСНИЙ ТӨВ**

13381 Улаанбаатар хот, Баянзүрх дүүрэг,
Энхтайваны гудамж 17,
Утас/Факс: (976-11) 45-86-45

И-мэйл: info@ncph.gov.mn, http://www.ncph.gov.mn

2019.10.11 № 629

танай _____ -ны № _____ -т

Сургалт, семинарт оролцуулах
тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын “Давсны хэрэглээг бууруулах” үндэсний стратеги, “Хүн амын хоол тэжээл” үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд “Дэлхийн хүнсний өдөр”-ийг тохиолдуулан ЭМЯ, НЭМҮТ, ХХААХҮЯ хамтран “Баруун бүсийн хүн амын давсны хэрэглээг бууруулахад төр, хувийн хэвшлийн байгууллагын оролцоо, дэмжлэг, хамтын ажиллагаа” сэдэвт шийдвэр гаргагчдын уулзалт-семинарыг 2019 оны 10 сарын 18; “Хоолны давсыг багасгах арга” сэдэвт тогооч нарын сургалтыг 2019 оны 10 сарын 19-ны өдөр Ховд аймагт тус тус зохион байгуулахаар бэлтгэж байна.

Бид, аймаг бүрт зөвхөн 3 хүнд 2 хоногийн томилолтын зардал олгох төсөвтэй тул оролцох 3 хүний Ховд аймагт ирэх, буцах замын зардал болон 3-аас дээш оролцогчдын томилолтын зардлыг аймгууд өөрсдөө хариуцна. Иймд хүн амын давсны хэрэглээг бууруулахад голлох үүрэгтэй ЗДТГ, ХХААГ, МХГ, ЭМГ, БГ, аймгийн Тогооч нарын холбоо зэрэг байгууллагын удирдлагыг оролцуулж, бидний ажилд дэмжлэг үзүүлэхийг хүсье.

Мөн шийдвэр гаргагчдын уулзалт-семинарт танай аймаг дараах 2 сэдвээр илтгэл бэлдэж ирнэ. Үүнд:

1. “Давсны хэрэглээг бууруулах” үндэсний стратегийн зорилго, зорилт, хэрэгжүүлэх арга хэмжээ /4-5 слайд/

2. Хүн амын давсны хэрэглээг бууруулж буй Говь-Алтай аймгийн туршлага, цаашид авах арга хэмжээ /6-8 слайд/

Уулзалт-семинар, сургалтад оролцох хүний нэр, албан тушаал, утас, цахим хаягыг 2019 оны 10 дугаар сарын 14-ны дотор дараах хаягаар ирүүлнэ үү. Хоол судлалын албаны ЭША Б.Энхтунгалаг, Утас:9925-6225, 9606-6225, и-мэйл: dulaanuul@hotmail.com

Хамтын ажиллагаа, дэмжлэгт талархал илэрхийлье!

Жич: Уулзалт-семинар болон сургалтын хөтөлбөр хавсаргав.

Хувийг Аймгийн Засаг даргын тамгийн газрын дарга Д.Баттайван танаа

ДЭД ЗАХИРАЛ

Г.ЦАГААНХҮҮ

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯАМ
НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН
ҮНДЭСНИЙ ТӨВ

13381 Улаанбаатар хот, Баянзүрх дүүрэг,
 Энхтайваны гудамж 17,
 Утас/Факс: (976-11) 45-86-45
 И-мэйл: info@ncph.gov.mn, http://www.ncph.gov.mn

2019. 10. 11 № 630
 танай _____-ны № _____-т

Сургалт, семинарт оролцуулах
 тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын “Давсны хэрэглээг бууруулах” үндэсний стратеги, “Хүн амын хоол тэжээл” үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд “Дэлхийн хүнсний өдөр”-ийг тохиолдуулан ЭМЯ, НЭМҮТ, ХХААХҮЯ хамтран “Баруун бүсийн хүн амын давсны хэрэглээг бууруулахад төр, хувийн хэвшлийн байгууллагын оролцоо, дэмжлэг, хамтын ажиллагаа” сэдэвт шийдвэр гаргагчдын уулзалт-семинарыг 2019 оны 10 сарын 18; “Хоолны давсыг багасгах арга” сэдэвт тогооч нарын сургалтыг 2019 оны 10 сарын 19-ны өдөр Ховд аймагт тус тус зохион байгуулах юм.

Бид, аймаг бүрт зөвхөн 3 хүнд 2 хоногийн томилолтын зардал олгох төсөвтэй тул оролцох 3 хүний Ховд аймагт ирэх, буцах замын зардал болон 3-аас дээш оролцогчдын томилолтын зардлыг аймгууд өөрсдөө хариуцна. Иймд хүн амын давсны хэрэглээг бууруулахад голлох үүрэгтэй ЗДТГ, ХХААГ, МХГ, ЭМГ, БГ, аймгийн Тогооч нарын холбоо зэрэг байгууллагын удирдлагыг оролцуулж, бидний ажилд дэмжлэг үзүүлэхийг хүсье.

Мөн шийдвэр гаргагчдын уулзалтад хүн амын давсны хэрэглээг бууруулж буй Завхан аймгийн туршлага, цаашид авах арга хэмжээний талаар мэдээлэл хийнэ /6-8 слайд/.

Уулзалт-семинар, сургалтад оролцох хүний нэр, албан тушаал, утас, цахим хаягыг 2019 оны 10 дугаар сарын 14-ны дотор дараах хаягаар ирүүлнэ үү. Хоол судлалын албаны ЭША Б.Энхтунгалаг, Утас: 9925-6225, 9606-6225, и-мэйл: dulaanuul@hotmail.com

Хамтын ажиллагаа, дэмжлэгт талархал илэрхийлье!.

Жич: Уулзалт-семинар болон сургалтын хөтөлбөр хавсаргав.
 Хувийг Аймгийн Засаг даргын тамгийн газрын дарга Л.Лхамсүрэн танаа

ДЭД ЗАХИРАЛ

Г.ЦАГААНХҮҮ

**ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯАМ
НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН
ҮНДЭСНИЙ ТӨВ**

13381 Улаанбаатар хот, Баянзүрх дүүрэг,
Энхтайваны гудамж 17,
Утас/Факс: (976-11) 45-86-45
И-мэйл: info@ncph.gov.mn, http://www.ncph.gov.mn

2019.10.11 № 631.

танай _____-ны № _____-т

Сургалт, семинарт оролцуулах
тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын “Давсны хэрэглээг бууруулах” үндэсний стратеги, “Хүн амын хоол тэжээл” үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд “Дэлхийн хүнсний өдөр”-ийг тохиолдуулан ЭМЯ, НЭМҮТ, ХХААХҮЯ хамтран “Баруун бүсийн хүн амын давсны хэрэглээг бууруулахад төр, хувийн хэвшлийн байгууллагын оролцоо, дэмжлэг, хамтын ажиллагаа” сэдэвт шийдвэр гаргагчдын уулзалт-семинарыг 2019 оны 10 сарын 18; “Хоолны давсыг багасгах арга” сэдэвт тогооч нарын сургалтыг 2019 оны 10 сарын 19-ны өдөр Ховд аймагт тус тус зохион байгуулах юм.

Бид, аймаг бүрт зөвхөн 3 хүнд 2 хоногийн томилолтын зардал олгох төсөвтэй тул оролцох 3 хүний Ховд аймагт ирэх, буцах замын зардал болон 3-аас дээш оролцогчдын томилолтын зардлыг аймгууд өөрсдөө хариуцна. Иймд хүн амын давсны хэрэглээг бууруулахад голлох үүрэгтэй ЗДТГ, ХХААГ, МХГ, ЭМГ, БГ, аймгийн Тогооч нарын холбоо зэрэг байгууллагын удирдлагыг оролцуулж, бидний ажилд дэмжлэг үзүүлэхийг хүсье.

Мөн шийдвэр гаргагчдын уулзалт-семинарт танай аймаг дараах 2 сэдвээр мэдээлэл бэлдэж ирнэ. Үүнд:

1. “Давс багатай бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийг дэмжье” 2-р шатны арга хэмжээг орон нутагт зохион байгуулах ажлын төлөвлөгөө /6 слайд/

2. Хүн амын давсны хэрэглээг бууруулж буй Увс аймгийн туршлага, цаашид авах арга хэмжээ /6-8 слайд/

Уулзалт-семинар, сургалтад оролцох хүний нэр, албан тушаал, утас, цахим хаягыг 2019 оны 10 дугаар сарын 14-ны дотор дараах хаягаар ирүүлнэ үү. Хоол судлалын албаны ЭША Б.Энхтунгалаг, Утас: 9925-6225, 9606-6225, и-мэйл: dulaanuul@hotmail.com

Хамтын ажиллагаа, дэмжлэгт талархал илэрхийлье!

Жич: Уулзалт-семинар болон сургалтын хөтөлбөр хавсаргав.

Хувийг Аймгийн Засаг даргын тамгийн газрын дарга С.Батжаргал танаа

ДЭД ЗАХИРАЛ

Г.ЦАГААНХҮҮ

**ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯАМ
НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН
ҮНДЭСНИЙ ТӨВ**

13381 Улаанбаатар хот, Баянзүрх дүүрэг,
Энхтайваны гудамж 17,
Утас/Факс: (976-11) 45-86-45
И-мэйл: info@ncph.gov.mn, http://www.ncph.gov.mn

2019.10.11 № 632.
танай _____-ны № _____-т

БАЯН-ӨЛГИЙ АЙМГИЙН ЗАСАГ
ДАРГА А.ГЫЛЫМХАН ТАНАА

Сургалт, семинарт оролцуулах
тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын “Давсны хэрэглээг бууруулах” үндэсний стратеги, “Хүн амын хоол тэжээл” үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд “Дэлхийн хүнсний өдөр”-ийг тохиолдуулан ЭМЯ, НЭМҮТ, ХХААХҮЯ хамтран “Баруун бүсийн хүн амын давсны хэрэглээг бууруулахад төр, хувийн хэвшлийн байгууллагын оролцоо, дэмжлэг, хамтын ажиллагаа” сэдэвт шийдвэр гаргагчдын уулзалт-семинарыг 2019 оны 10 сарын 18; “Хоолны давсыг багасгах арга” сэдэвт тогооч нарын сургалтыг 2019 оны 10 сарын 19-ны өдөр Ховд аймагт тус тус зохион байгуулахаар бэлтгэж байна.

Бид, аймаг бүрт зөвхөн 3 хүнд 2 хоногийн томилолтын зардал олгох төсөвтэй тул оролцох 3 хүний Ховд аймагт ирэх, буцах замын зардал болон 3-аас дээш оролцогчдын томилолтын зардлыг аймгууд өөрсдөө хариуцна. Иймд хүн амын давсны хэрэглээг бууруулахад голлох үүрэгтэй ЗДТГ, ХХААГ, МХГ, ЭМГ, БГ, аймгийн Тогооч нарын холбоо зэрэг байгууллагын удирдлагыг оролцуулж, бидний ажилд дэмжлэг үзүүлэхийг хүсье.

Мөн шийдвэр гаргагчдын уулзалт-семинарт танай аймаг дараах 2 сэдвээр илтгэл бэлдэж ирнэ. Үүнд:

1. “Давсны хэрэглээг бууруулах” үндэсний стратегийн удирдлага зохион байгуулалт, хяналт-шинжилгээ, шалгуур үзүүлэлт /5 слайд/
2. Хүн амын давсны хэрэглээг бууруулж буй туршлага, цаашид авах арга хэмжээ /6-8 слайд/

Уулзалт-семинар, сургалтад оролцох хүний нэр, албан тушаал, утас, цахим хаягыг 2019 оны 10 дугаар сарын 12-ны дотор дараах хаягаар ирүүлнэ үү. Хоол судлалын албаны ЭША Б.Энхтунгалаг, Утас: 9925-6225, 9606-6225, и-мэйл: dulaanuul@hotmail.com

Хамтын ажиллагаа, дэмжлэгт талархал илэрхийлье!

Жич: Уулзалт-семинар болон сургалтын хөтөлбөр хавсаргав.
Хувийг Аймгийн Засаг даргын тамгын газрын дарга Х.Тилэген танаа

ДЭД ЗАХИРАЛ

Г.ЦАГААНХҮҮ

БАТЛАВ
НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮНДЭСНИЙ
ТӨВИЙН ЕРӨНХИЙ ЗАХИРАЛ

Д.НАРАНТУЯА

**“БАРУУН БҮСИЙН ХҮН АМЫН ДАВСНЫ ХЭРЭГЛЭЭГ БУУРУУЛАХАД ТӨР,
ХУВИЙН ХЭВШЛИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ОРОЛЦОО, ДЭМЖЛЭГ, ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА”
СЭДЭВТ ШИЙДВЭР ГАРГАГЧДЫН УУЛЗАЛТ-СЕМИНАР**

(2019 оны 10 дугаар сарын 18-ны өдрийн Баасан гараг, 10:00-17:00 цаг, Ховд аймаг)

Зохион байгуулах байгууллага: Эрүүл мэндийн яам, Нийгмийн эрүүл мэндийн үндэсний төв, Ховд аймгийн Засаг даргын тамгын газар, Эрүүл мэндийн газар.

Санхүүжүүлэгч байгууллага: НҮБ-ын ДЭМБ, ХХААБ, Ховд аймгийн ЗДТГ.

Оролцогчид: Баян-Өлгий, Говь-Алтай, Завхан, Увс аймгийн ЗТДГ, ЭМГ, ХХААГ, МХГ-ын дарга, Ховд аймгийн ЗТДГ, ЭМГ, МХГ, ХХААГ, БГ, ЕБС цэцэрлэг, хүнс болон хоолны худалдаа, үйлчилгээ эрхлэгч аж ахуйн нэгжийн дарга, эрхлэгч, захирал, нийт 30 хүн.

Алсын хараа: Давс багатай хоол, хүнсний үйлдвэрлэл, хэрэглээ бий болгох, нэмэгдүүлэх замаар баруун бүсийн хүн амын давсны хэрэглээг бууруулах.

Зорилго: Баруун бүсийн аймгуудын шийдвэр гаргагчид, хүнс болон хоолны үйлдвэрлэл, худалдаа үйлчилгээ эрхлэгчдийн давсны зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, хандлагыг дээшлүүлж, хүн амын давсны хэрэглээг бууруулахад төр, хувийн хэвшлийн байгууллагын оролцоо, дэмжлэг, хамтын ажиллагааг сайжруулах.

Уулзалт-семинарыг Ховд аймгийн Засаг даргын тамгын газрын дарга Д.Энхболд удирдаж явуулна.

Х Ө Т Ө Л Б Ө Р

Хугацаа	Сэдэв	Хариуцах албан тушаалтан
09.30-10.00	Бүртгэл	Ж.Лосолмаа , Ховд аймгийн ЭМГ-ын мэргэжилтэн
10.00-10.10	Нээлт	Б.Дүгэржав , Ховд аймгийн Засаг дарга Т.Гантогтох , ХХААХҮЯ-ны Хүнсний үйлвэрийн бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газрын дарга
10.10-10.15	Оролцогчдыг танилцуулах	С.Дорж , Ховд аймгийн ЗДТГ-ын ЭМ хариуцсан түшмэл
Хэлэлцүүлэг I: Хүн амын давсны хэрэглээг бууруулах хэрэгцээ, шаардлага		
10.15-11.45	Давсны хэрэглээ ба эрүүл мэндийн үр дагавар	Б.Энхтунгалаг , НӨМҮТ-ийн ХСА-ны ЭША
11.45-11.00	“Давсны хэрэглээг бууруулах” үндэсний стратегийн зорилго, зорилт, хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Д.Сугар , Говь-Алтай аймгийн ЭМГ-ын НЭМТ-ийн дарга
11.00-11.10	“Давсны хэрэглээг бууруулах” үндэсний стратегийн удирдлага зохион байгуулалт, хяналт-шинжилгээ, шалгуур үзүүлэлт	Б.Нургулан , Баян-Өлгий аймгийн ХХААГ-ын дарга
11.10-11.20	Цайны завсарлага (групп фото)	
11.20-11.30	Баруун бүсийн хүн амын давсны хэрэглээ ба мэдлэг, хандлага, дадлын байдал	Б.Энхтунгалаг , НӨМҮТ-ийн ХСА-ны ЭША

11.30-11.40	“Давс багатай бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийг дэмжье” арга хэмжээний тухай танилцуулах - ХХААХҮ-ийн Сайд, ЭМ-ийн Сайдын 2017 оны А/119, А/355 дугаар тушаалын 1-р хавсралт	Т.Гантогтох, ХХААХҮЯ-ны ХҮБХЗГ-ын дарга, “Давс багатай бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийг дэмжье” арга хэмжээг зохион байгуулах ажлын хэсгийн дарга
11.40-11.50	Давс багатай бүтээгдэхүүн шалгаруулах шалгуур үзүүлэлт, шалгаруулах үнэлгээний хуудас - ХХААХҮ-ийн Сайд, ЭМ-ийн Сайдын 2017 оны А/119, А/355 дугаар тушаалын 2-р хавсралт	Б.Энхтунгалаг, НЭМҮТ-ийн ХСА-ны ЭША, Ажлын хэсгийн НБД
11.50-12.10	“Давс багатай бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийг дэмжье” 2-р шатны арга хэмжээг орон нутагт зохион байгуулах ажлын төлөвлөгөөг танилцуулах	Ц.Мөнхбаяр, Увс аймгийн МХГ-ын дарга
12.10-12.30	Асуулт, хариулт	Оролцогчид
12.30-13.30	Өдрийн хоол	
Хэлэлцүүлэг 2: Хүн амын давсны хэрэглээг бууруулах сайн туршлага, санал санаачлага		
13.40-14.00	1.Сургууль, цэцэрлэгт суурилсан арга хэмжээ - СХД-ийн 112-р цэцэрлэг 2.Ажлын байранд чиглэсэн арга хэмжээ - ТӨХК ТЭЦ-IV “Эрчим” зоогийн газар 3.Бүтээгдэхүүнд суурилсан арга хэмжээ - Талх чихэр ХК, Мах маркет ХК, Амар өргөө ХК 4.Олон нийтэд чиглэсэн арга хэмжээ - Мэдээлэл сургалт, сурталчилгаа, NSAW	Б.Энхтунгалаг, НЭМҮТ-ийн ХСА-ны ЭША
Хэлэлцүүлэг 3: Давсны хэрэглээг бууруулахад орон нутгийн төр, хувийн хэвшлийн байгууллага, иргэдийн оролцоо, дэмжлэг, хамтын ажиллагаа		
14.00-14.10	“Мал аж ахуй, хүнсний ногооны нэмүү өртгийн сүлжээ бий болгож байгаа хувийн секторын ажлыг чанаржуулах” НҮБ-ын ХХААБ-ын загвар төслийн танилцуулга	Н.Батцагаан, Орон нутгийн төслийн зохицуулагч
14.10-14.20	Ховд аймгийн туршлага, цаашид авах арга хэмжээ	Д.Энхболд, Засаг даргын тамгын газрын дарга
14.20-14.30	Баян-Өлгий аймгийн туршлага, цаашид авах арга хэмжээ	Х.Тилэген, Засаг даргын тамгын газрын дарга
14.30-14.40	Говь-Алтай аймгийн туршлага, цаашид авах арга хэмжээ	Д.Баттайван, Засаг даргын тамгын газрын дарга
14.40-14.50	Завхан аймгийн туршлага, цаашид авах арга хэмжээ	Л.Лхамсүрэн, Засаг даргын тамгын газрын дарга
14.50-15.00	Увс аймгийн туршлага, цаашид авах арга хэмжээ	С.Батжаргал, Засаг даргын тамгын газрын дарга
15.00-15.30	Бүлгийн ажил: Баруун бүсийн хүн амын давсны хэрэглээг бууруулах асуудлаар 2020-2025 онд хэрэгжүүлэх арга хэмжээ - Бүлэг:1. Сургууль, цэцэрлэгт суурилсан арга хэмжээ - Бүлэг:2. Ажлын байранд чиглэсэн арга хэмжээ - Бүлэг:3. Бүтээгдэхүүнд суурилсан арга хэмжээ - Бүлэг:4. Олон нийтэд чиглэсэн арга хэмжээ	Нийт оролцогчид
15.30-15.50	Цайны завсарлага	
15.50-16.30	Бүлгийн ажлын танилцуулга - Бүлэг тус бүр 10 мин	Нийт оролцогчид
16.30-16.50	Асуулт, хариулт	Нийт оролцогчид
16.50-17.00	Дүгнэлт, хаалт	ХХААХҮЯ, НЭМҮТ, Ховд аймгийн ЗДТГ

ХЯНАСАН:
БОЛОВСРУУЛСАН:

Ж.БАТЖАРГАЛ, ХСА-НЫ ДАРГА
Б.ЭНХТУНГАЛАГ, ХСА-НЫ ЭША

**“ХООЛНЫ ДАВСЫГ БАГАСГАХ АРГА” СЭДЭВТ БАРУУН БҮСИЙН
АЙМГУУДЫН ТОГООЧ НАРЫН СУРГАЛТ**

Алсын хараа: Баруун бүсийн хүн амын давсны хэрэглээг бууруулах.

Зорилго: Баруун бүсийн аймгуудын хоолны үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгсэдийн давсны зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, хандлагыг дээшлүүлж, давсгүй хоол хийж сургах.

Зохион байгуулагч: ЭМЯ-ны харъяа Нийгмийн эрүүл мэндийн Үндэсний төв

Хэзээ, хаана болох: 2019 оны 10 дугаар сар, Ховд аймаг

Хамтран зохион байгуулагч: Ховд аймгийн Засаг даргын тамгын газар, Эрүүл мэндийн газар

Санхүүжүүлэгч байгууллага: Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Хүнс, Хөдөө, Аж Ахуйн Байгууллага, Дэлхийн Эрүүл Мэндийн Байгууллага.

Оролцогчид: Баян-Өлгий, Говь-Алтай, Завхан, Увс аймгийн Тогооч нарын холбооны тэргүүн, Ховд аймгийн цэцэрлэг, сургууль, эмнэлэг сувилал, нийтийн хоолны газрын тогооч, нийт 30 хүн

Сургалтыг Ховд аймгийн Засаг даргын тамгын газрын дарга Д.Энхболд удирдаж явуулна.

Х Ө Т Ө Л Б Ө Р

Хугацаа	Сэдэв	Хариуцах албан тушаалтан
09.00-09.30	Бүртгэл	Ж.Лосолмаа , Ховд аймгийн ЭМГ-ын мэргэжилтэн
09.30-09.40	Нээлт	Д.Энхболд , Ховд аймаг, Засаг даргын тамгын газрын дарга Д.Тунгалаг , ХХААХҮЯ, Худалдаа, нийтийн хоол, үйлчилгээний зохицуулалтын хэлтсийн дарга Б.Энхтунгалаг , НЭМҮТ-ийн Хоол судлалын албаны ЭША
09.40-09.50	Сургалтын өмнөх сонжуур	Ж.Лосолмаа , Ховд аймгийн ЭМГ-ын мэргэжилтэн
09.50-10.20	“Эрүүл хүнс-Эрүүл Монгол хүн” үндэсний хөтөлбөрийн танилцуулга	Д.Тунгалаг , ХХААХҮЯ-ны Худалдаа, нийтийн хоол, үйлчилгээний зохицуулалтын хэлтсийн дарга
10.20-11.05	Давсны хэрэглээг бууруулах хэрэгцээ шаардлага	Б.Энхтунгалаг , НЭМҮТ-ийн Хоол судлалын албаны ЭША
11.05-11.20	<i>Цайны завсарлага (групп фото)</i>	

11.20-11.30	Давсны хэрэглээг бууруулах Монгол Улсын бодлого, стратеги, зорилтот түвшин	Б.Энхтунгалаг , НЭМҮТ-ийн Хоол судлалын албаны ЭША
11.30-12.00	“Давс багатай бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийг дэмжье” 2-р шатны арга хэмжээ	Д.Тунгалаг , ХХААХҮЯ, Худалдаа, нийтийн хоол, үйлчилгээний зохицуулалтын хэлтсийн дарга
12.00-12.30	Давс багатай бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгчийг шалгаруулах шалгуур үзүүлэлт	Б.Энхтунгалаг , НЭМҮТ-ийн Хоол судлалын албаны ЭША
12.30-13.30	<i>Үдийн хоол</i>	
13.30-13.45	Давс багатай хоолны жор	Б.Энхтунгалаг , НЭМҮТ-ийн Хоол судлалын албаны ЭША
13.45-15.45	Давсгүй хоол хийх дадлага хичээл	Г.Энхтуяа , Ховд аймгийн Мэргэжлийн сургалт, үйлдвэрлэлийн төвийн багш
15.45-16.00	<i>Цайны завсарлага</i>	
16.00-17.00	Дадлага хичээлийн үргэлжлэл (<i>хоолны амталгаа</i>)	Г.Энхтуяа , Ховд аймгийн Мэргэжлийн сургалт, үйлдвэрлэлийн төвийн багш
17.00-17.10	Сургалтын дараах сонжуур	Ж.Лосолмаа , Ховд аймгийн ЭМГ-ын мэргэжилтэн
17.10-17.20	Сургалтын дүгнэлт, хаалт	ХХААХҮЯ, НЭМҮТ, Ховд аймгийн ЗДТГ